

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/295/2014
Identifikačné číslo spisu:	8112229971
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:8112229971.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: Q. O., bývajúci v C., zastúpený spoločnosťou Eva Petránová Advokátska kancelária, s.r.o., Puškinova 16, Prešov, za ktorú koná konateľka a advokátka JUDr. Eva Petránová, proti odporcom: 1/ G. O., bytom v C., zastúpená JUDr. Ivetou Hrebenárovou, advokátkou so sídlom Grešova 7, Prešov a 2/ maloletý B. O., narodený XX. Z. XXXX., bytom v C. zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, o zapretie otcovstva, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 24P/286/2012, o dovolaní odporkyne 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 22. mája 2014 sp.zn.11CoP/7/2014, v znení opravného uznesenia z 12. júna 2014 sp.zn. 11CoP/7/2014, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 22. mája 2014 sp.zn. 11CoP/7/2014, v znení jeho opravného uznesenia z 12. júna 2014 sp.zn. 11CoP/7/2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov rozsudkom z 28. júna 2013 č.k. 24P/286/2012-105 určil, že Q. O., narodený XX. apríla XXXX, rod.č. XXXXXX/XXXX nie je otcom maloletého Alexa Gáliho, narodeného 30. mája 2005, pochádzajúceho z matky G. O., narodenej XX. decembra XXXX, rod.č. XXXXXX/XXXX. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Na odôvodnenie rozhodnutia o veci samej podľa ustanovenia § 157 ods. 3 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015) uviedol iba predmet konania a ustanovenia zákona podľa ktorého rozhodol. O trovách konania rozhodol podľa § 150 ods. 1 O.s.p. V konaní úspešnému navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania, „keďže nariadené znalecké dokazovania bolo v záujme nielen odporkyne v 1. rade, ale aj v záujme zistenia skutkového stavu veci, a to je dôležité pre obidvoch účastníkov ako aj v záujme zachovania práva maloletého dieťaťa poznať svojich biologických rodičov“. Poukázal tiež na majetkové pomery odporkyne 1/, ktorá je nezamestnaná a stará sa o dve maloleté deti.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa v časti o trovách konania navrhovateľ podal odvolanie, o ktorom Krajský súd v Prešove uznesením z 22. mája 2014 sp.zn.11CoP/7/2014, v znení jeho opravného uznesenia z 12. júna 2014 sp.zn. 11CoP/7/2014, rozhodol tak, že zmenil napadnutý výrok rozsudku súdu prvého stupňa tak, že odporkyni 1/ uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi, na účet jeho zástupcu,

náhradu trovy konania vo výške 834,45 €. Odporkyni 1/ tiež uložil povinnosť nahradiť navrhovateľovi, na účet jeho zástupcu, trovy odvolacieho konania vo výške 42,04 €, to všetko do troch dní od právoplatnosti uznesenia. V odôvodnení svojho uznesenia, po zhrnutí dôvodov odvolania navrhovateľa a jeho doplnenia a obsahu vyjadrenia odporkyne 1/ k odvolaniu navrhovateľa, uviedol, že „na základe obsahu spisu dospel k záveru, že neboli naplnené podmienky ust. § 150 O.s.p., na základe ktorého súd účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Zdôraznil, že ustanovenie § 150 O.s.p. sa má použiť iba výnimočne a len v prípade, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Dospel k záveru, že v preskúmvanej veci neboli splnené podmienky pre použitie predmetného ustanovenia, „a to aj s ohľadom na okolnosti, za akých došlo k sporu o zapretie otcovstva a aj so zreteľom na postoj účastníkov v priebehu súdneho konania.“ „Z tohto dôvodu“ zmenil podľa § 220 O.s.p. rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách konania tak, že navrhovateľovi priznal ich náhradu podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Podľa rovnakého ustanovenia rozhodol aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 O.s.p.).

Proti uzneseniu odvolacieho súdu odporkyňa 1/ podala dovolanie, prípustnosť a dôvodnosť ktorého mimoriadneho opravného prostriedku vyvodzuje z toho, že ním napadnuté rozhodnutie má vadu uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. majúcu za následok, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Predmetná vada spočíva podľa odporkyne 1/ v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je riadne odôvodnené a nie je teda preskúmateľné. Navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľ navrhol dovolanie odporkyne 1/ odmietnuť, pretože smeruje proti takému rozhodnutiu (inak aj vecne správne), proti ktorému ho zákon nepripúšťa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas osobou na tento procesný úkon oprávnenou, preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania, keďže dovolanie smeruje proti uzneseniu (§ 243a ods. 3 O.s.p.), v medziach určených ustanovením § 242 ods. 1 O.s.p., a dospel k záveru, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu treba zrušiť.

Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. síce vylučuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, aké rozhodnutie je predmetom prieskumu dovolacieho súdu, treba ale pripomenúť, že prax súdov a osobitne aj najvyššieho súdu je jednotná v názore, že „dovolanie proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania je prípustné z dôvodov uvedených v § 237 O.s.p.“ (R 117/1999, pozri aj uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 214/2010 z 25. novembra 2010, sp. zn. 5 Cdo 39/2010 z 12. októbra 2010 a sp. zn. 5 Cdo 71/2009 z 8. apríla 2010). Rovnaký názor je zastávaný aj v odbornej literatúre (pozri napr. Krajčo, J. a kol. Občiansky súdny poriadok, komentár. I. diel. Bratislava: Eurounion, 2006, s. 618), ale aj v rozhodovacej činnosti ústavného súdu (I. ÚS 244/07, IV. ÚS 483/2012).

Podľa názoru dovolacieho súdu v preskúmvanej právnej veci konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté jednou z väd uvedených v § 237 Os.p., a to konkrétne vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože postupom odvolacieho súdu bola odporkyni 1/ odňatá možnosť konať pred súdom.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania účastníkov v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997, IV. ÚS 348/2011), pretože aj rozhodnutiami o trovách konania možno zasiahnuť do základných práv a slobôd, predovšetkým do práva na súdnu ochranu. Ústavný súd preto už viackrát rozhodol o ústavnosti rozhodnutí o trovách konania (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, II. ÚS 56/05).

Základné právo na spravodlivý proces vyžaduje, aby postup a rozhodnutia súdov boli preskúmateľné, aby ich rozhodnutia obsahovali dostatok relevantných dôvodov objasňujúcich výroky, a súčasne aby také rozhodnutia neboli arbitrárne. Zákonom ustanovená povinnosť súdu dbať na splnenie zákonných

náležitostí samotného výroku rozhodnutia, ako aj jeho odôvodnenia (vrátane zistenia skutkového stavu a jeho hodnotenia v dostatočnom rozsahu) predstavuje nielen jednu zo základných podmienok na zákonu zodpovedajúce rozhodnutie, ale je tiež jedným zo základných znakov zákonom garantovaného postupu a ochrany práv. Dovolací súd považuje za nevyhnutné, aby rozhodnutia súdov zodpovedali zákonným kritériám nielen v merite veci a aby ich vydaniu predchádzal postup rešpektujúci procesné normy, ale aby tiež odôvodnenia týchto rozhodnutí vo vzťahu ku všetkým ich výrokom zodpovedali kritériám daným § 157 ods. 2 poslednou vetou O.s.p., pretože iba takéto rozhodnutia možno považovať za súladné s princípmi spravodlivého procesu.

Pri zmene rozhodnutia podľa § 220 O.s.p. odvolací súd svojím rozhodnutím nahrádza rozhodnutie súdu prvého stupňa, preto jeho rozhodnutie musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Inak sa odvolací súd dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces.

Dovolaním odporkyne 1/ napadnutým uznesením odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti o trovách konania s odôvodnením, že v ním preskúmvanej veci neboli splnené podmienky na aplikáciu ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. „a to aj s ohľadom na okolnosti, za akých došlo k sporu o zapretie otcovstva a aj so zreteľom na postoj účastníkov v priebehu súdneho konania.“

Podľa dovolacieho súdu treba prisvedčiť námietke odporkyne 1/, že odôvodnenie rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, pretože nedáva jednoznačnú odpoveď, na aké okolnosti vzniku sporu a postoj účastníkov prihliadol pri ustálení záveru, odlišného do súdu prvého stupňa, že v danej veci nie je možná aplikácia ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po zistení, že v odvolacom konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. spojení s ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., zrušil dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto uznesenie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.